

Körsång i stort i alla åldrar. Och att sjunga tillsammans är rena hälsokuren.

540 000 svenskar gör det...

Körlivet är tillbaka med full kraft – och firar stort i år

KÖRUNDRET Omkring sex procent av svenskarna, både yngre och äldre, sjunger i kör. 2025 har vi dubbla anledningar att fira detta kulturella fenomen då både Sveriges Körförbund och Radiokören fyller 100 år!

AV HELENA NILSSON SHUTTERSTOCK OCH TT

Förra året presenterades en ny Novus-undersökning som visade att 540 000 svenskar mellan 7 och 84 år sjunger i kör. Det motsvarar cirka sex procent av den svenska befolkningen. Undersökningen gjordes på uppdrag av Sveriges Körförbund som i år firar sitt 100-årsjubileum.

– När Sveriges Körförbund bildades 1925 beräknade man att det fanns cirka 30 000 körsångare i landet, så det är en fantastisk utveckling som skett under de här hundra åren, säger Karin Eklundh som är förbundsdirektör på Sveriges Körförbund.

– Efter coronapandemin fick körlivet sig en ordentlig knäck genom att det plötsligt var farligt att sjunga tillsammans på grund av smittorisk. Men nu har det svenska körlivet tagit igen sig och är tillbaka med full kraft.

En av Sveriges Körförbunds främsta uppgifter är att stärka och inspirera det svenska körlivet. Förbundets regio-

Karin Eklundh förbundsdirektör på Sveriges Körförbund

nala team anordnar bland annat körsångardagar med olika teman, festivaler, körledarutbildningar och seminarier. De deltar också aktivt i det offentliga samtalet kring värdet av sång för psykisk och fysisk hälsa. Körsångens positiva effekter har det forskats en hel del kring under 2000-talet. Undersökningar har visat på flera positiva hälsoeffekter av att sjunga tillsammans, bland annat ett stärkt immunförsvar och minskad stress. Dessutom kan sången fungera som fysisk träning och leda till en bättre andningsteknik och hållning. En hypotes är att sången "tvingar" fram en lugn och regelbunden andning som skickar ut positiva signaler till kroppen. Sången får därmed samma effekt som till exempel andningsövningarna inom yoga. Att sjunga tillsammans kan alltså vara rena hälsokuren.

– Men det bästa för mig med att sjunga i kör är främst att det är så otroligt roligt! Och när man gör något otroligt roligt så kommer alla de positiva psykiska och fysiska fördelarna med på köpet, menar Karin Eklundh.

Lindra tristess

Det brukar sägas att den svenska körrörelsen föddes i Uppsala i början av 1800-talet. Finska kriget, det krig då Sverige förlorade Finland till Ryssland, pågick för fullt och unga studenter samlades för att genomföra sjungande fredsmarscher. Sången blev en samlande kraft i kampen för fred. Under resten av århundradet fortsatte körsången förena människor runtom i landet, i kyrkor, skolor och inom olika folkrörelser. Sången kunde också användas för att lindra tristess, som när Uppsalas nöjesliv stängdes ner under kolera-

32 fast anställda körsångare

Den 1 januari 1925 började Sveriges Radio sina sändningar och några månader senare gav den nybildade Radiokören sin debutkonsert. Idag består kören av 32 fast anställda sångare och har sin hemmascen i Berwaldhallen i Stockholm. Sedan 2020 är Kaspars Putniņš chefsdirigent. Vem är det då som får sjunga i en av världens äldsta, och främsta, radiokörer? För att platsa i Radiokören måste du ha en musikalisk bredd, en bra röst och sångteknik. Varje år hålls nya provsjungningar där en jury bedömer de sökandes gehör, uttryck och teknik. Ett antal sångare går vidare till en andra omgång där de testas i ensemblesång.

Några få lyckliga sångare anställs sedan under en tre-årsperiod. De tidsbegränsade anställningarna ska säkerställa att rösterna i kören alltid håller högsta kvalitet.

epidemin på 1850-talet. Ett gäng studenter samlades då i en våning på Gamla torget för att sjunga och spela musik. Under kvällen sjöng de bland annat Bellmans fjortonde epistel, som inleds med orden "Hör, I Orphei Drängar, stämman Edra strängar!" Och så var sångsällskapet Orphei Drängar, eller kort och gott OD, fött. Flera nya körer bildades under århundradet och kring sekelskiftet började sångarna organisera sig i förbund. 1925 bildades Sveriges Körförbund som en förenande länk mellan de olika körsällskapen och -förbunden.

Avhandling

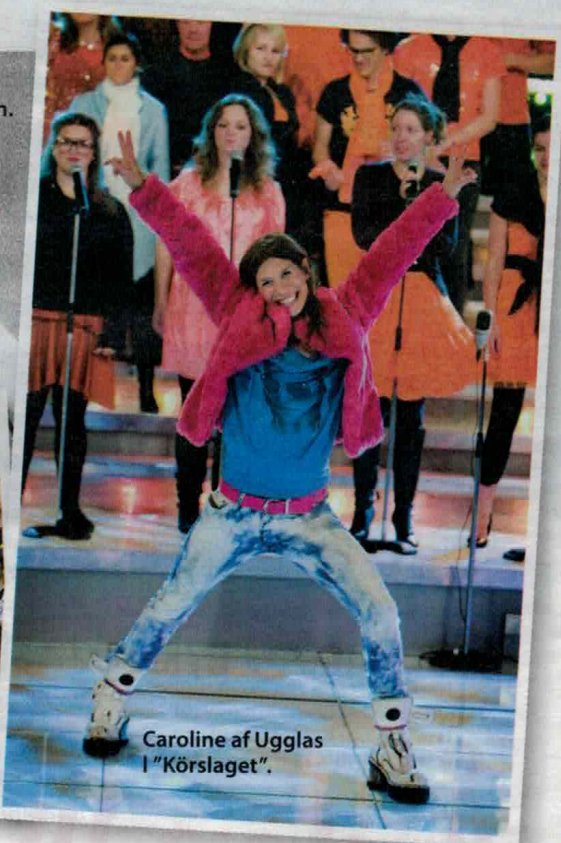
På 2000-talet började det talas om "det svenska körundret". Begreppet myntades av den amerikanske musikforskaren och kördirigenten Richard Sparks. År 2000 presenterade han sin avhandling om svenskt körliv sedan 1945, och där förundrades han över hur ett litet land som Sverige

Körnestorn Eric Ericson.

Tv-favoriten Kjell Lönnå.

Caroline af Ugglas i "Körslaget".

kunde ha så många körer av så hög klass.

Ja, hur kom det sig egentligen att vi blev så bra på körsång? Kanske beror det på att det tidigt satsades på att utbilda skickliga dirigenter och körledare. Sveriges Körförbund såg det till exem-

” I kören spelar det ingen roll vem du är eller vad du gör, du är en kugge i en stor musikalisk kropp som får taken att lyfta.

pel som en av sina främsta uppgifter att anordna kurser för körledare, för som man säger: "Det finns inga dåliga körer, det finns endast dåliga dirigenter." Dessutom har det funnits gott om möjligheter att sjunga tillsammans, på skolans musiklektioner, i kyrkans körer eller på någon allsångskväll.

Eldsjälar som Kjell Lönnå, Eric Ericson och Sven Lilja har också bidragit till körsångens spridning i landet. Den sistnämnde hjälpte till att göra allsången till ett folknöje genom sina shower där han ledde besökarna i gemensam sång. Sommaren 1935 ledde han den första allsången på Skansen och lockade en stor publik som förenades i sjömans- och revyvisor. En ny sommartradition var född, och sedan 1979 sänds Allsång på Skansen på SVT.

En kugge

Karin Eklundh på Sveriges Körförbund tror att de några av de viktigaste anledningarna till att vi har en sådan stark körrörelse i dag är samhörigheten och gemenskapen.

–I kören spelar det ingen roll vem du är eller vad du gör, du är en kugge i en stor musikalisk kropp som får kyrktaken att lyfta av klang när det är som bäst.

Enligt Karin krävs det inte några särskilda förkunskaper för att börja sjunga i kör.

–Det finns ett stort utbud av körer som bjuder in alla till sång, utan krav på vare sig "bra" sångröst eller notkunskap. Det fina med körliv

vet är just detta, att det har en stor spännvidd, från våra professionella och semiprofessionella körer till "Alla kan sjunga-körer". Att sjunga är en mänsklig rättighet brukar vi säga. ■

Jubileumsår – här kan du fira

- Sveriges Körförbund har firat sitt 100-årsjubileum under hela året och i höst anordnas flera konserter och workshops runtom i landet, där du kan delta själv eller bara lyssna. I oktober bjuder till exempel Gävle kammarkör Concordia, Nordens äldsta blandade kör, in till fest i Gävle konserthus.

- Även Radiokören firar stort och ger en stor jubileumskonsert i Berwaldhallen i oktober. Den är redan slutsåld men under vintern ges andra tillfällen att njuta av deras sång. I december framför Radiokören bland annat György Ligetis Requiem och Bachs Juloratorium.

Läs mer om konserter
sverigeskorforbund.se
berwaldhallen.se